

در کتاب کنکور دین و زندگی منتشران چه چیزهایی داریم؟

هر درس با یک «سردرس» شروع می‌شود که در آن، پایه، نام و شماره درس و همچنین دو کادر برای آدرس‌دهی درس‌نامه و پاسخ‌نامه تست‌های آن درس وجود دارد.

این کتاب شامل تست‌های کنکورهای سراسری، کانون فرهنگی آموزش و تألیفی است.

درس ۱

هدف زندگی

حجم کتاب: ۳۸۸ صفحه

پایه: ۱۳۸

چرا شایسته است که ابتدا نگرش و برداشتی به عنوان نگرش، مقدمه نهایی کتاب باشد؟

- ۱- چون کتاب تمام کلمات تئوری خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهد و عمل و جان خود را به عنوان هدیه تقدیر می‌کند
- ۲- چون روح انسان بی‌میل به تسلیم است و جویها را به صورت بی‌پایان می‌خواهد
- ۳- چون اصل فرارگشتن هدفهای انجمنی، مانع پویایی انسان از هدفهای دنیایی می‌شود
- ۴- چون خداوند از همه با ما مهربانتر و از خود با ما بی‌خوارتر است

فرصت خداوندی برای رسیدن انسان به هدف ارزشمند خود چیست و تفاوت میان اهداف انسان و سایر موجودات چگونه است؟

- ۱- توانایی شناختن و انتخاب هدف برای انسان - ویژگی‌های خاص انسان
- ۲- آگاهی انسان از دنیا - ویژگی‌های خاص انسان
- ۳- توانایی شناختن و انتخاب هدف برای انسان در شناختن انسان در قانون خداوندی
- ۴- آگاهی انسان از دنیا - آشنایی انسان در قانون خداوندی

پایه آیه شریفه و معنی می‌گوید: «پرویزه گزانه ما در دنیا نیکی خدا کن، و در آخرت تو نیکی بر خدا فرما» در آیه هدف است یا نگرش؟

- ۱- آیه نگرش هدفهای پایانی را به عنوان هدف اصلی درکند. معنی است به معنای آیه آن است
- ۲- اصل فرارگشتن اهداف پایانی است، با آن شناختن به مانع اهداف می‌شود
- ۳- اصل فرارگشتن هدفهای انجمنی، مانع پویایی انسان از هدفهای دنیایی می‌شود
- ۴- برعکس از هدفها و دستگیرها پایانی هستند و دنیا پاشگاهی برعکس از اهداف دنیایی هستند

از نظر فر کلام آیه شریفه به ویژگی هدفهای پایانی و هدفهای پایانی در فر کلام دیگری می‌رسد؟

- ۱- در آن کسی که سرای آخرت را بخشد و برای آن سعی و کوشش کند و جان بگذرد
- ۲- در آن کسی که دنیا را بگذرد و دنیا را باقی بگذرد آن معنی از آن را که بخواند
- ۳- در معنی می‌گوید: «پرویزه گزانه ما در دنیا نیکی خدا کن و در آخرت تو نیکی بر خدا فرما»
- ۴- در آیه به نماز باشد. کلامی زندگی دنیا را از آن است و آن چه نزد خداست بهتر و پایدارتر است

بسیار زیاده است که کلام خدا مخلوق به مخلوق است؟

ای نوع خویشوار با گشتن با کل در تو؟ یا آن که بزرگه آن، صد برتری تو ستودار

- ۱- انسان در زندگی خود بسیار در محل انتخاب هدف است
- ۲- برخی با جویها و زیبایی‌های دوزخ خود به دنبال هدف می‌گردند
- ۳- برخی از هدفها به گدایی هستند که هدفهای دیگر را می‌زنند
- ۴- در پس حقیقت شکست موجودات این جهان هدفی وجود دارد

عبارت برخی از هدفهای گدایی هستند که هدفهای دیگر را می‌زنند بر برترند و رسیدن به آن‌ها مساوی رسیدن به هدفهای دیگر نیست، همین کلام مورد است؟

- ۱- جز در انسانها و زمین و آینه می‌آیند تا به حق گردید
- ۲- هر کس مستعد و باشناخت با پویایی قدرت و باشناخت تمام قدرت بود خداوند
- ۳- در کلام معنی انسان و زندگی و مرگ، من برای خداست که پرویزه گزانه جانان است
- ۴- همه را بشناخت که بشناسد را هرگز با دلالی روشن فرستاد - آینه به کلام عقل و داند برترین

بی‌نیایدنشی روح انسان ایجاد می‌کند که دنیا کلام هدف را به عنوان مقدمه نهایی خود انتخاب کند و این هدف به کلام ویژگی انسان پاسخ می‌دهد؟

- ۱- لغت به معنی مرگ - مانع پویایی انسان است
- ۲- لغت به معنی مرگ - توقف فرسودگی را به دنبال
- ۳- لغت به معنی مرگ - توقف فرسودگی را به دنبال
- ۴- لغت به معنی مرگ - زیاده‌ها و زیاده‌ها - توقف فرسودگی را به دنبال

اگر گویند اصل فرارگشتن هدفهای انجمنی مانع پویایی انسان از هدفهای دنیایی نمی‌شود، پیام کلام آیه شریفه را توضیح دهید؟

- ۱- در آیه به نماز باشد. کلامی زندگی دنیا را از آن است
- ۲- در آن کسی که سرای آخرت را بخشد و برای آن سعی و کوشش کند و جان بگذرد
- ۳- در معنی از برتری می‌گوید: «مانند ما در دنیا نیکی خدا کن و در آخرت تو نیکی بر خدا فرما»
- ۴- کلام عبارت فرقی، تاکید می‌کند هر موجودی برایش برانداخته حسابشده‌ای به این جهان کلام نهاده است

اگر بگویند انسان با خداوندی است؟

- ۱- در آن کلام خداوندی است
- ۲- در آن کلام خداوندی است
- ۳- در آن کلام خداوندی است
- ۴- در آن کلام خداوندی است

بخش اول کتاب، بخش تست است. در این قسمت به اندازه کافی (نه کم نه زیاد) تست قرار داده‌ایم و برای هر مطلب حداقل دو تست در کتاب می‌بینید. این تست‌ها کاملاً استاندارد و مطابق با ساختار تست‌های کنکور سراسری هستند. در واقع از تست‌های سلیقه‌ای که مشابه آن‌ها را در کنکور سراسری نمی‌بینید، پرهیز کرده‌ایم تا حجم کتاب زیاد نشود.

با این تیتراها پاسخ تست‌های درس‌های مختلف را از هم جدا می‌کنیم. همان‌طور که می‌بینید، در این تیتراها پایه، شماره و اسم درس قرار گرفته است.

پنجشنبه ۱۳۹۷/۰۵/۰۴

تست ۱

۱- در این درس، موضوع اصلی چیست؟
 ۲- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۳- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۴- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

تست ۲

۱- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۲- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۳- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

تست ۳

۱- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۲- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۳- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

تست ۴

۱- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۲- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۳- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

تست ۵

۱- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۲- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۳- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

تست ۶

۱- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۲- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۳- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

تست ۷

۱- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۲- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۳- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

تست ۸

۱- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۲- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۳- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

تست ۹

۱- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۲- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۳- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

تست ۱۰

۱- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۲- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۳- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

بخش دوم کتاب، پاسخ‌های تشریحی تست‌ها است. پاسخ‌ها را طوری نوشته‌ایم که به کمک آن‌ها کاملاً تست‌ها را یاد بگیرید. در جاهایی که نیاز بوده دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها هم بررسی شده است. هم‌چنین برای توجه بیشتر به بعضی مطالب، آن‌ها را در قالب توجه آورده‌ایم و نکته‌ها را هم در کادرهایی مشخص کرده‌ایم که به یادگیری کامل شما منجر شود.

درس‌نامه هر درس با یک «سردیس» شروع می‌شود که در آن پایه، اسم و شماره درس نوشته شده است.

درس‌نامه به طور هدفمند و به دور از افسراط و تفریط از جداول و نمودارها استفاده کردیم تا مطالب بهتر دست‌یابی شود که به یادگیری شما کمک کند.

هدف زندگی

در این درس، ما یاد می‌گیریم که چگونه می‌توانیم با خداوند خود را دوست داشته باشیم و او را بخشاییم. این درس به ما می‌آموزد که چگونه می‌توانیم با خداوند خود را دوست داشته باشیم و او را بخشاییم.

موضوع درس

در این درس، ما یاد می‌گیریم که چگونه می‌توانیم با خداوند خود را دوست داشته باشیم و او را بخشاییم.

اهداف درس

در این درس، ما یاد می‌گیریم که چگونه می‌توانیم با خداوند خود را دوست داشته باشیم و او را بخشاییم.

نکات مهم

در این درس، ما یاد می‌گیریم که چگونه می‌توانیم با خداوند خود را دوست داشته باشیم و او را بخشاییم.

تست‌ها

در این درس، ما یاد می‌گیریم که چگونه می‌توانیم با خداوند خود را دوست داشته باشیم و او را بخشاییم.

پاسخ‌ها

در این درس، ما یاد می‌گیریم که چگونه می‌توانیم با خداوند خود را دوست داشته باشیم و او را بخشاییم.

تست ۱

۱- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۲- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۳- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

تست ۲

۱- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۲- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۳- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

تست ۳

۱- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۲- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۳- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

تست ۴

۱- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۲- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۳- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

تست ۵

۱- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۲- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۳- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

تست ۶

۱- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۲- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۳- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

تست ۷

۱- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۲- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۳- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

تست ۸

۱- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۲- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۳- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

تست ۹

۱- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۲- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۳- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

تست ۱۰

۱- در این درس، چه اتفاقی افتاد؟
 ۲- در این درس، چه کسانی بودند؟
 ۳- در این درس، چه چیزهایی را یاد گرفتیم؟

قسمت سوم کتاب درس‌نامه است. درس‌نامه‌های این کتاب تمام نکات لازم برای پاسخ‌دادن به تست‌های کنکور را دارد؛ نه بیشتر و نه کم‌تر.

تمام آیات و احادیث کتاب را به طور کامل و دقیق بررسی کرده‌ایم و مفاهیم و پیام‌های آن‌ها را برایتان نوشته‌ایم و اگر آیه یا حدیثی مرتبط با آن آیه در کتاب‌های دهم، یازدهم و دوازدهم وجود داشته باشد، در کنار آن آورده‌ایم. هم‌چنین روابط علت و معلولی در جاهایی که نیاز بوده آورده شده است.

فهرست

پایه دهم

درسنامه

پاسخنامه

تست

۲۹۹	۱۸۸	۸	درس ۱: هدف زندگی
۳۰۲	۱۹۰	۱۱	درس ۲: پر پرواز
۳۰۵	۱۹۳	۱۶	درس ۳: خود حقیقی
۳۰۶	۱۹۵	۱۸	درس ۴: پنجره‌ای به روشنایی
۳۰۸	۱۹۷	۲۲	درس ۵: آینده روشن
۳۱۱	۲۰۱	۲۷	درس ۶: منزلگاه بعد
۳۱۳	۲۰۴	۳۱	درس ۷: واقعه بزرگ
۳۱۶	۲۰۶	۳۵	درس ۸: فرجام کار
۳۱۹	۲۰۹	۳۹	درس ۹: آهنگ سفر
۳۲۲	۲۱۱	۴۲	درس ۱۰: اعتماد بر او
۳۲۳	۲۱۳	۴۵	درس ۱۱: دوستی با خدا
۳۲۶	۲۱۵	۴۹	درس ۱۲: یاری از نماز و روزه
۳۳۰	۲۱۸	۵۳	درس ۱۳: فضیلت آراستگی
۳۳۲	۲۱۹	۵۶	درس ۱۴: زیبایی پوشیدگی

پایه یازدهم

درسنامه

پاسخنامه

تست

۳۳۴	۲۲۲	۵۹	درس ۱: هدایت الهی
۳۳۸	۲۲۵	۶۴	درس ۲: تداوم هدایت
۳۴۰	۲۲۷	۶۸	درس ۳: آخرین پیامبر
۳۴۲	۲۲۹	۷۲	درس ۴: معجزه جاویدان
۳۴۶	۲۳۲	۷۶	درس ۵: مسئولیت‌های پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small>
۳۴۹	۲۳۶	۸۲	درس ۶: پیشوای اسوه
۳۵۳	۲۳۸	۸۶	درس ۷: امامت، تداوم رسالت

۳۵۷	۲۴۱	۹۲	درس ۸: جان و جانشین پیامبر <small>صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ</small>
۳۶۰	۲۴۳	۹۵	درس ۹: وضعیت فرهنگی، اجتماعی و ...
۳۶۳	۲۴۶	۱۰۰	درس ۱۰: احیای ارزش‌های راستین
۳۶۵	۲۴۷	۱۰۳	درس ۱۱: جهاد در راستای ولایت ظاهری
۳۶۸	۲۵۰	۱۰۷	درس ۱۲: عصر غیبت امام زمان <small>عَجَّلَ اللهُ تَعَالَى فَرَجَهُ الشَّرِيفَ</small>
۳۷۰	۲۵۱	۱۱۰	درس ۱۳: در انتظار ظهور
۳۷۴	۲۵۴	۱۱۵	درس ۱۴: مرجعیت و ولایت فقیه
۳۷۷	۲۵۶	۱۱۹	درس ۱۵: رهبری و مردم
۳۸۰	۲۵۹	۱۲۳	درس ۱۶: عزّت نفس
۳۸۳	۲۶۱	۱۲۶	درس ۱۷: زمینه‌های پیوند
۳۸۶	۲۶۳	۱۲۹	درس ۱۸: پیوند مقدس

پایه دوازدهم

درس‌نامه

پاسخ‌نامه

تست

۳۸۸	۲۶۴	۱۳۱	درس ۱: هستی‌بخش
۳۹۲	۲۶۷	۱۳۶	درس ۲: یگانه بی‌همتا
۳۹۶	۲۷۰	۱۴۱	درس ۳: توحید و سبک زندگی
۳۹۹	۲۷۳	۱۴۵	درس ۴: فقط برای تو
۴۰۳	۲۷۶	۱۴۹	درس ۵: قدرت پرواز
۴۰۷	۲۸۰	۱۵۴	درس ۶: سنت‌های خداوند در زندگی
۴۱۲	۲۸۳	۱۶۰	درس ۷: در گرو کار خویش
۴۱۵	۲۸۵	۱۶۳	درس ۸: بازگشت
۴۱۹	۲۸۷	۱۶۷	درس ۹: زندگی در دنیای امروز و ...
۴۲۳	۲۸۹	۱۷۱	درس ۱۰: پایه‌های استوار
۴۲۶	۲۹۱	۱۷۵	درس ۱۱: عصر شکوفایی
۴۲۹	۲۹۳	۱۷۹	درس ۱۲: نگاهی به تمدن جدید
۴۳۲	۲۹۵	۱۸۲	درس ۱۳: مسئولیت بزرگ ما
۴۳۶			پاسخ‌نامه کلیدی

درس‌نامه این درس را
در صفحه ۲۹۹ بخوانید.

پاسخ‌نامه این درس را
در صفحه ۱۸۸ بخوانید.

هدف زندگی

درس ۱

(کانون فرهنگی آموزش ۹۸)

۱- چرا شایسته است که تنها تقرب و نزدیکی به خدای بزرگ، مقصد نهایی انسان باشد؟

- ۱) چون انسان تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهد و جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کند.
- ۲) چون روح انسان بی‌نهایت‌طلب است و خوبی‌ها را به صورت بی‌پایان می‌خواهد.
- ۳) چون اصل قرارگرفتن هدف‌های اخروی، مانع بهره‌مندی انسان از نعمت‌های دنیایی نمی‌شود.
- ۴) چون خداوند از همه به ما مهربان‌تر و از خود ما به نیازهای ما آگاه‌تر است.

۲- فرصت خداوندی برای رسیدن انسان به هدف آفرینش خود، چیست و تفاوت میان اهداف انسان و سایر موجودات، معلول چیست؟

- ۱) توانایی شناخت و انتخاب هدف برای انسان - ویژگی‌های خاص انسان
- ۲) گام‌نهادن انسان در دنیا - ویژگی‌های خاص انسان
- ۳) توانایی شناخت و انتخاب هدف برای انسان - استثنای انسان در قانون هدفمندی
- ۴) گام‌نهادن انسان در دنیا - استثنای انسان در قانون هدفمندی

۳- پیام آیه شریفه «و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن، و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار» در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- ۱) اگر کسی هدف‌های پایان‌پذیر را به عنوان هدف اصلی برگزیند، ممکن است به مقداری از آن برسد.
- ۲) اصل قرارگرفتن اهداف پایان‌پذیر، انسان را از دستیابی به سایر اهداف، بازمی‌دارد.
- ۳) اصل قرارگرفتن هدف‌های اخروی، مانع بهره‌مندی انسان از نعمت‌های دنیایی نمی‌شوند.
- ۴) برخی از هدف‌ها و دلبستگی‌ها پایان‌پذیر هستند و تنها پاسخگوی برخی از استعداد‌های مادی هستند.

۴- از تدبیر در کدام آیه شریفه، به ویژگی هدف‌های پایان‌پذیر و هدف‌های پایان‌ناپذیر در کنار یکدیگر پی می‌بریم؟

- ۱) «و آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند و مؤمن باشد ...»
- ۲) «آن کسی که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم ...»
- ۳) «و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما ...»
- ۴) «آن چه به شما داده شده، کلاهی زندگی دنیا و آرایش آن است و آن چه نزد خداست بهتر و پایدارتر است.»

(تهری ۹۸ - با اندکی تغییر)

۵- بیت زیر به دنبال انتقال کدام مفهوم به مخاطب است؟

«ای باغ تویی خوش‌تر یا گلشن و گل در تو؟ یا آن که برآرد گل، صد نرگس تر سازد؟»

- ۱) انسان در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف است.
- ۲) برخی با خوبی‌ها و زیبایی‌های درون خود به دنبال هدف می‌گردند.
- ۳) برخی از هدف‌ها به گونه‌ای هستند که هدف‌های دیگر را نیز در بر دارند.
- ۴) در پس خلقت تک‌تک موجودات این جهان هدفی وجود دارد.

۶- عبارت «برخی از هدف‌ها به گونه‌ای هستند که هدف‌های دیگر را نیز در بر دارند و رسیدن به آن‌ها مساوی رسیدن به هدف‌های دیگر نیز هست.» مبین کدام مورد است؟

(قارچ ۹۸)

- ۱) «و ما آسمان‌ها و زمین و آنچه بین آن‌هاست را به حق آفریدیم.»
- ۲) «هر کس نعمت و پاداش دنیا را بخواهد، نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد خداست.»
- ۳) «بگو نمازم، تمامی اعمالم و زندگی و مرگ من برای خداست که پروردگار جهانیان است.»
- ۴) «به راستی که پیامبرانمان را همراه با دلایل روشن فرستادیم ... تا مردم به اقامه عدل و داد برخیزند.»

۷- بی‌نهایت‌طلبی روح انسان، ایجاب می‌کند که تنها کدام هدف را به عنوان مقصد نهایی خود انتخاب کند و این هدف به کدام ویژگی انسان پاسخ می‌دهد؟

- ۱) تقرب به خدای بزرگ - متنوع بودن استعدادها
- ۲) کسب خوبی‌ها و زیبایی‌ها - متنوع بودن استعدادها
- ۳) تقرب به خدای بزرگ - توقف در سرحد رشد و کمال
- ۴) کسب خوبی‌ها و زیبایی‌ها - توقف در سرحد رشد و کمال

۸- اگر بگوییم «اصل قرارگرفتن هدف‌های اخروی، مانع بهره‌مندی انسان از نعمت‌های دنیوی نمی‌شود.» پیام کدام آیه شریفه را ترسیم کرده‌ایم؟

- ۱) «آن چه به شما داده شده، کلاهی زندگی دنیا و آرایش آن است ...»
- ۲) «و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن، و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما ...»
- ۳) «و آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند و مؤمن باشد ...»
- ۴) «بعضی از مردم می‌گویند: خداوند ما در دنیا نیکی عطا کن، ولی در آخرت هیچ بهره‌ای ندارند.»

(زبان ۹۸ - با اندکی تغییر)

۹- کدام عبارت قرآنی، تأکید می‌کند هر موجودی براساس برنامه حساب‌شده‌ای به این جهان گام نهاده است؟

- ۱) «أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ»
- ۲) «مَا خَلَقْنَاهُمْ إِلَّا بِالْحَقِّ»
- ۳) «لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ»
- ۴) «فَعِنْدَ اللَّهِ نَوَابِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ»

۱- در فرایند انتخاب هدف، کدام آیه شریفه مصداق «یک تیر و چند نشان» است؟

- ۱) «قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ»
 ۲) «مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ»
 ۳) «وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ»
 ۴) «وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا»

۱۱- اختلاف در انتخاب هدفها «بین انسان و سایر موجودات» و «بین خود انسانها» به ترتیب ریشه در کدام مورد دارد؟

- ۱) ویژگی‌های خاص انسان - تفاوت در استعدادهاى مادى و معنوى
 ۲) ویژگی‌های خاص انسان - نوع نگاه و اندیشه
 ۳) بینش و نگرش خاص موجودات - تفاوت در استعدادهاى مادى و معنوى
 ۴) بینش و نگرش خاص موجودات - نوع نگاه و اندیشه

۱۲- ملاک کامل بودن یک هدف چیست و نتیجه انتخاب چنین هدفی کدام است؟

- ۱) پاسخگویی به متنوع بودن استعدادهاى انسان و بی‌نهایت‌طلبی او - آرامش‌یافتن با انتخاب سرچشمه زیبایی‌ها
 ۲) پاسخگویی به متنوع بودن استعدادهاى انسان و بی‌نهایت‌طلبی او - افزایش شور و نشاط زندگی
 ۳) در بر گرفتن تمام اهداف اصلی و فرعی بدون غفلت از آنها - آرامش‌یافتن با انتخاب سرچشمه زیبایی‌ها
 ۴) در بر گرفتن تمام اهداف اصلی و فرعی بدون غفلت از آنها - افزایش شور و نشاط زندگی

۱۳- پیش از انتخاب هدف و گام برداشتن به سوی آن، کدام اقدام ضروری است و تفاوت حیوانات در این مورد با انسان چیست؟

- ۱) شناخت هدف خلقت انسان - آنان استعدادهاى محدود مادى دارند.
 ۲) درک هدفمندی آفرینش - آنان استعدادهاى محدود مادى دارند.
 ۳) شناخت هدف خلقت انسان - آنان به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند.
 ۴) درک هدفمندی آفرینش - آنان به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند.

۱۴- اگر بگوییم «برخی از هدفها و دل بستگی‌ها محدود و پایان پذیر هستند و تنها پاسخگوی برخی از استعدادهاى مادى ما هستند» پیام کدام آیه شریفه را ترسیم کرده‌ایم؟

- ۱) «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم ...»
 ۲) «و آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند و مؤمن باشد ...»
 ۳) «و بعضی می‌گویند: پروردگارا ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما ...»
 ۴) «هر کس نعمت و پاداش دنیا را بخواهد، نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد خداست.»

۱۵- اختلاف در انتخاب اهداف، ریشه در کدام مورد دارد و با توجه به این مسئله، هدف‌گزینی با اندیشه‌ای صحیح مستلزم چیست؟

- ۱) نوع نگاه و اندیشه انسان - توجه هم‌زمان به اهداف فرعی و اصلی
 ۲) استعدادهاى متفاوت انسانها - توجه هم‌زمان به اهداف فرعی و اصلی
 ۳) نوع نگاه و اندیشه انسان - داشتن معیار در انتخاب هدف
 ۴) استعدادهاى متفاوت انسانها - داشتن معیار در انتخاب هدف

۱۶- از آن جایی که افراد زیرک تمام کارهای خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند، بنابراین از کدام آیه شریفه، کامل‌ترین تعبیر درباره «زندگی به خاطر خدا» استفاده می‌گردد؟

- ۱) «أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ»
 ۲) «مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ»
 ۳) «قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ»
 ۴) «وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ»

۱۷- با تأمل در ذات پر تلاطم انسان کاوشگر که به دنبال سرچشمه خوبی‌هاست، درمی‌یابیم که او چه زمانی آرام می‌یابد و نتیجه این تأمل چیست؟

- ۱) وقتی به منبع زیبایی‌ها برسد. - آن چه در دست‌ها است، کالای دنیا و آرایش آن است.
 ۲) هنگامی که به سوی سرچشمه نیکی‌ها حرکت کند. - آن چه در دست‌ها است، کالای دنیا و آرایش آن است.
 ۳) هنگامی که به سوی سرچشمه نیکی‌ها حرکت کند. - هدف‌اى و غایت مقصود، قرب الهی است.
 ۴) وقتی به منبع زیبایی‌ها برسد. - هدف‌اى و غایت مقصود، قرب الهی است.

۱۸- حکیم بودن خداوند متعال قرین با چیست و کدام عبارت قرآنی مؤید آن است؟

- ۱) نفی بیهودگی در برنامه مخلوقات - «وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ»
 ۲) نفی عبث بودن خلقت موجودات - «وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ»
 ۳) نفی بیهودگی در برنامه مخلوقات - «مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ»
 ۴) نفی عبث بودن خلقت موجودات - «مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ»

۱۹- میزان نزدیکی انسان به خداوند متعال تابع کدام است و نیمه دیگر حقیقی بودن نزدیکی به او چیست؟

- ۱) توجه به اهداف اصلی زندگی - نزدیکی به خداوند، ظاهری نیست و در قلب انسان قرار دارد.
 ۲) کسب زیبایی‌ها و خوبی‌ها - نزدیکی به خداوند، ظاهری نیست و در قلب انسان قرار دارد.
 ۳) توجه به اهداف اصلی زندگی - دوری از خداوند، بدترین نوع دوری است.
 ۴) کسب زیبایی‌ها و خوبی‌ها - دوری از خداوند، بدترین نوع دوری است.

۲۰- هر یک از موارد «انتخاب مداوم و پیوسته هدف» و «به کمال رساندن ابعاد مختلف آدمی» مرتبط با کدام یک از ویژگی‌های خاص انسان برای انتخاب هدف است؟

- ۱) هدف‌شناسی - وجود استعدادهاى مختلف مادى و معنوى در انسان
 ۲) بی‌نهایت‌طلبی - وجود استعدادهاى مختلف مادى و معنوى در انسان
 ۳) هدف‌شناسی - انتخاب اهداف پایان‌ناپذیر و تمام‌نشدنی
 ۴) بی‌نهایت‌طلبی - انتخاب اهداف پایان‌ناپذیر و تمام‌نشدنی

۲۱- بیت «ای عقل تو به باشی در دانش و در بینش؟/ یا آن که به هر لحظه صد عقل و نظر سازد؟» با کدام آیه شریفه تناسب معنایی دارد و این آیه زبان حال کدام دسته افراد است؟

- ۱) «مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ» - افراد زیرک و با ذکاوت
 ۲) «مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ» - مقربان درگاه خداوند
 ۳) «قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ» - افراد زیرک و با ذکاوت
 ۴) «قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ» - مقربان درگاه خداوند

۲۲- اولین مواجهه افراد با دنیای انسان‌ها و اختلاف اهداف آن‌ها، با چه چیزی همراه است و کدام سؤال، علت این‌گونه مواجهه را فراهم می‌سازد؟

(کانون فرهنگی آموزش ۹۸)

۱) حیرت و سردرگمی - منشأ اختلاف‌ها در انتخاب اهداف چیست؟

۲) اختلاف و تعجب - منشأ اختلاف‌ها در انتخاب اهداف چیست؟

۳) حیرت و سردرگمی - کدام انتخاب درست و همسو با استعدادهای مادی و معنوی انسان است؟

۴) اختلاف و تعجب - کدام انتخاب درست و همسو با استعدادهای مادی و معنوی انسان است؟

۲۳- قوه محرکه کوشش انسان در راستای کمک به دیگران چیست و قرآن کریم تلاش برای آخرت را در کنار چه چیزی مایه پاداش اخروی می‌داند؟

(کانون فرهنگی آموزش ۹۸)

۱) اندیشه در مورد ارزشمندی کار خویش - طلب نیکی در دنیا و آخرت

۲) اندیشه در مورد ارزشمندی کار خویش - ایمان

۳) شناخت هدف از خلقت خود - طلب نیکی در دنیا و آخرت

۴) شناخت هدف از خلقت خود - ایمان

۲۴- نکته حائز اهمیت در انتخاب اهداف اصلی و فرعی چیست و عدم التزام به آن موجب محرومیت انسان از مفهوم کدام عبارت است؟

۱) هدف فرعی را به جای هدف اصلی قرار ندهیم - «آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است.»

۲) هدف فرعی را به جای هدف اصلی قرار ندهیم - «خداوندا به ما در دنیا نیکی عطا کن.»

۳) تلاش برای اهداف فرعی و غیرضروری، ما را از کمالات باز ندارند - «آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است.»

۴) تلاش برای اهداف فرعی و غیرضروری، ما را از کمالات باز ندارند - «خداوندا به ما در دنیا نیکی عطا کن.»

۲۵- قرآن کریم نتیجه طلب سرای آخرت و ایمان را چه می‌داند و رکن دیگر بهره‌مندی از آن چیست؟

۱) «از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند» - طلب نیکی در دنیا

۲) «پاداش داده خواهد شد» - طلب نیکی در دنیا

۳) «از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند» - سعی و کوشش

۴) «پاداش داده خواهد شد» - سعی و کوشش

۲۶- ویژگی کسانی که نیکی دنیا و آخرت را با هم از خداوند می‌خواهند، چیست و قرآن کریم چه نویدی به آنان می‌دهد؟

۱) توأمان کردن کوشش و ایمان در اعمال خود - «خداوند سریع الحساب است.»

۲) توأمان کردن کوشش و ایمان در اعمال خود - «آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است.»

۳) درخواست‌کننده دوری از عذاب آتش از خداوند - «خداوند سریع الحساب است.»

۴) درخواست‌کننده دوری از عذاب آتش از خداوند - «آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است.»

۲۷- قرآن کریم در مورد چه کسانی می‌فرماید: «سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد» و وضعیت آنان چگونه توصیف شده است؟

۱) «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد» - خواری و سرافکندگی در آخرت

۲) «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد» - بی‌بهره بودن در آخرت

۳) «بعضی از مردم می‌گویند: خداوندا به ما در دنیا نیکی عطا کن» - خواری و سرافکندگی در آخرت

۴) «بعضی از مردم می‌گویند: خداوندا به ما در دنیا نیکی عطا کن» - بی‌بهره بودن در آخرت

۲۸- جهت‌گیری کارهای دنیوی افراد زیرک چگونه است و ثمره این اقدام آنان چیست؟

۱) «عند الله» - نزدیکی جسم و جان به خداوند متعال

۲) «لله» - نزدیکی جسم و جان به خداوند متعال

۳) «عند الله» - آبادی سرای آخرت

۴) «لله» - آبادی سرای آخرت

۲۹- شاخصه انتخاب درست هدف‌ها برای صرف کردن زندگی برای آن‌ها کدام است و هدایت ما به این معیار و نتایج آن، براساس کدام صفات الهی انجام پذیرفته است؟

(کانون فرهنگی آموزش ۹۸)

۱) همسو بودن با میل بی‌نهایت طلب و استعدادهای متنوع انسان - قادر حکیم

۲) رساندن انسان به سرحدی از رشد و کمال و اهداف دنیوی - قادر حکیم

۳) همسو بودن با میل بی‌نهایت طلب و استعدادهای متنوع انسان - رحیم اعلم

۴) رساندن انسان به سرحدی از رشد و کمال و اهداف دنیوی - رحیم اعلم

۳۰- کدام آیه شریفه انسان را به تفکر در مورد ماهیت اهداف فرعی و اصلی فرا می‌خواند؟

۱) «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم ...»

۲) «آنچه به شما داده شده، کالای زندگی دنیا و آرایش آن است و آن چه نزد خداست، ...»

۳) «بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن، و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما ...»

۴) «آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند و مؤمن باشد، ...»

۳۱- تعبیر لطیف مولوی از هدفمندی خلقت انسان چیست و امیرالمؤمنین علی علیه السلام آن را علت سلبی کدام مورد می‌داند؟

۱) اگر جمله چیزها را فراموش نکنی و آن را فراموش کنی، تو را باک نیست - سرگرمی به کارهای لهُو

۲) اگر جمله چیزها را فراموش نکنی و آن را فراموش کنی، تو را باک نیست - پرداختن به امور دنیوی

۳) اگر جمله را به جا آری و آن را فراموش کنی، هیچ نکرده باشی - سرگرمی به کارهای لهُو

۴) اگر جمله را به جا آری و آن را فراموش کنی، هیچ نکرده باشی - پرداختن به امور دنیوی

۳۲- مطابق با اندیشه علوی، در چه صورت جا داشت تا انسان به کارهای لغو و بی‌ارزش بپردازد و توقف گیاهان در سرحدی از رشد به دلیل بی‌بهرگی آنان از کدام ویژگی است؟

۱) بی‌بهره آفریده می‌شد - عدم محدودیت استعدادهای مادی آنان

۲) بی‌بهره آفریده می‌شد - جست‌وجوگری برای آن چه پایان ندارد

۳) او را به خود وامی گذاشتند - عدم محدودیت استعدادهای مادی آنان

۴) او را به خود وامی گذاشتند - جست‌وجوگری برای آن چه پایان ندارد

درس ۱: هدف زندگی

۱- **گزینه ۲** روح انسان بی‌نهایت طلب است و خوبی‌ها را به صورت بی‌پایان می‌خواهد، پس شایسته است که تنها تقرب و نزدیکی به خدای بزرگ مقصد نهایی انسان باشد.

۲- **گزینه ۲** انسان مانند موجودات دیگر، آفرینشی هدفمند دارد و گام‌نهادن در این دنیا، فرصتی است که خداوند برای رسیدن به آن هدف به او داده است. تفاوت میان هدف انسان با سایر موجودات، به دلیل ویژگی‌های خاص انسان و تمایز (تفاوت/ تفکیک) او از سایر موجودات می‌باشد.

۳- **گزینه ۳** با توجه به آیه شریفه «و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت هم نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار»، مشخص است که اصل قرار گرفتن هدف‌های اخروی، مانع بهره‌مندی انسان از نعمت‌های دنیایی نمی‌شود.

۴- **گزینه ۴** آیه شریفه «آنچه به شما داده شده کالای زندگی دنیا و آرایش آن است و آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است»، به خوبی نشان می‌دهد که هدف‌های پایان‌پذیر همان اهداف و نعمت‌های دنیایی هستند و هدف‌های پایان‌ناپذیر، اهداف و نعمت‌های اخروی می‌باشند که پایدارتر و بهترند.

۵- **گزینه ۳** بیت «ای باغ تویی خوش‌تر یا گلشن و گل در تو؟ یا آن که برآرد گل، صد نرگس تر سازد؟» به این موضوع اشاره می‌کند که خداوند به عنوان خالق و سرچشمه همه زیبایی‌های آفرینش، قطعاً برتر از همه است. پس باید او را که برترین و کامل‌ترین هدف برای دستیابی به رستگاری است، انتخاب کرد. در بین گزینه‌ها تنها جمله «برخی از هدف‌ها به گونه‌ای هستند که هدف‌های دیگر را نیز در بر می‌گیرند» به این مفهوم، یعنی برتر و جامع‌تر بودن برخی هدف‌ها اشاره می‌کند که در رأس آن‌ها خداوند است.

۶- **گزینه ۲** این‌که «برخی از هدف‌ها به گونه‌ای هستند که هدف‌های دیگر را در بر دارند و رسیدن به آن‌ها مساوی با رسیدن به هدف‌های دیگر نیز هست.» به جامع بودن و برتر بودن بعضی از هدف‌ها نسبت به سایر اهداف اشاره می‌کند که با انتخاب آن‌ها به سایر هدف‌ها هم دست خواهیم یافت. جامع‌ترین و برترین هدف زندگی انسان، خداوند و نزدیکی به اوست؛ زیرا او سرچشمه همه خوبی‌ها و زیبایی‌هاست و آیه «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة: هر کس نعمت و پاداش دنیا را بخواهد، نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد خداست.» نیز به همین موضوع اشاره کرده و بیان می‌کند کسی که خداوند را که برترین هدف است، به عنوان هدف اصلی انتخاب کند، به نعمت‌های دنیا و آخرت (هر دو) خواهد رسید.

۷- **گزینه ۱** از آن‌جا که روح انسان بی‌نهایت طلب و به دنبال پایان‌ناپذیرهاست و استعداد‌های متنوع مادی و معنوی دارد، کسی جز خداوند که سرچشمه همه خوبی‌ها و زیبایی‌هاست نمی‌تواند روح پایان‌ناپذیر او را سیراب کند و زمینه شکوفاشدن استعداد‌های متنوع او را فراهم آورد. خداوند به هر دو ویژگی «متنوع بودن استعداد‌های انسان» و «بی‌نهایت‌طلبی او» پاسخ می‌دهد.

توجه ۱- کسب خوبی‌ها و زیبایی‌ها راهی است برای رسیدن به هدف نهایی، یعنی خداوند (نادرستی بخش اول گزینه‌های ۲ و ۴).

۲- «توقف در سرحد رشد و کمال» ویژگی انسان نیست! (نادرستی بخش دوم گزینه‌های ۲ و ۴)

۸- **گزینه ۲** با توجه به آیه ۲۰۱ سوره بقره: «و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار»، اصل قرار گرفتن هدف‌های اخروی (نیکی در آخرت) مانع بهره‌مندی انسان از نعمت‌های دنیوی (نیکی در دنیا) نمی‌شود.

۹- **گزینه ۲** در عبارت «ما خلقناهما الا بالحق: آن‌ها (آسمان‌ها و زمین) را جز به حق خلق نکردیم.» حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین به معنای هدفدار بودن خلقت آن‌هاست و این عبارت قرآنی به خوبی بر این موضوع دلالت دارد که جهان آفرینش بی‌هدف نیست و هر موجودی براساس برنامه حساب‌شده‌ای به این جهان گام نهاده است.

نکته

به کلیدواژه «حق» در آیه، که نشانه هدفمندی است، دقت کنید.

۱۰- **گزینه ۲** در فرایند انتخاب هدف، منظور از «یک تیر و چند نشان زدن» این است که هدفی را به عنوان هدف اصلی انتخاب کنیم که سایر اهداف را نیز در بر گیرد و با انتخاب آن بتوانیم به هدف‌های دیگر هم برسیم. این مفهوم تنها در آیه شریفه «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة: هر کس نعمت و پاداش دنیا را بخواهد نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد خداست.» نمایان است؛ یعنی با انتخاب خداوند به عنوان برترین هدف، هم از بهره‌های مادی زندگی دنیا بهره می‌بریم و هم با انجام کارهای دنیوی برای رضای خداوند، آخرت خود را نیز آباد می‌کنیم.

نکته

کلیدواژه‌های «ثواب الدنیا و الآخرة» همان دو نشانی هستند که با یک تیر (انتخاب خداوند) می‌توانیم به آن‌ها برسیم.

۱۱- **گزینه ۲** تفاوت در انتخاب هدف، بین انسان و سایر موجودات، ریشه در ویژگی‌های خاص انسان دارد و تفاوت و اختلاف در هدف بین خود انسان‌ها، ریشه در نوع نگاه و اندیشه هر انسان دارد.

۱۲- **گزینه ۲** با توجه به دو ویژگی «متنوع بودن استعداد‌های انسان» و «بی‌نهایت‌طلبی او»، اگر هدفی را که انتخاب می‌کنیم، بهتر بتواند پاسخگوی این دو ویژگی باشد، آن هدف، کامل‌تر است. انتخاب هدفی که همه استعداد‌های متنوع ما را در بر گیرد و در جایی متوقف نشود، سبب می‌شود که نهال وجود ما به درختی پر بار و زیبا تبدیل شود، به طوری که سراسر وجود ما را شادابی، بالندگی و شور و نشاط فراگیرد.

نکته

«آرامش‌یافتن»، با رسیدن به سرچشمه زیبایی‌ها، یعنی خداوند حاصل می‌شود نه صرفاً انتخاب.

۱۳- **گزینه ۳** انسان پیش از انتخاب هدف و گام‌برداشتن به سوی آن، باید هدف خود را بشناسد (شناخت هدف) و به همین دلیل با حیوانات و گیاهان متفاوت است؛ زیرا گیاهان به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند.

نکته

این‌که سایر موجودات (به غیر از انسان) دارای استعداد‌های محدود مادی هستند یکی دیگر از تفاوت‌های هدف انسان با آن‌هاست، اما در ارتباط با انتخاب هدف نیست، بلکه مربوط به تفاوت دوم و در مقابل این موضوع است که انسان مجموعه‌ای از استعداد‌های مادی و معنوی است.

۱۴- **گزینه ۱** خداوند در آیه ۱۸ سوره اسراء می‌فرماید: «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خوارگی و سرافکندگی در آن وارد شود.»

براساس این آیه، برخی از هدف‌ها و دل‌بستگی‌ها محدود و پایان‌پذیرند (با توجه به عبارت «زندگی زودگذر دنیا») و تنها پاسخگوی برخی استعداد‌های مادی ما هستند (زیرا خداوند می‌فرماید که آن مقدار از آن را که بخواهیم، می‌دهیم).

۱۵- **گزینه ۳** اختلاف در انتخاب هدف‌ها، ریشه در نوع نگاه و اندیشه انسان دارد و با توجه به تفاوت نگاه و اندیشه انسان‌ها، برای این‌که بتوانیم با نگاهی درست، هدف‌های خود را انتخاب کنیم، نیازمند معیار و ملاک هستیم؛ معیاری که بتوانیم به وسیله آن، هدف‌های همسو با میل بی‌نهایت‌طلب و استعداد‌های متنوع انسان را مشخص کنیم. بدین وسیله هدف‌های زندگی را به درستی برخواهیم گزید.

۱۶- **گزینه ۳** آیه «قُلْ اِنَّ صَلَاتِيْ وَ مَسْجِدِيْ وَ مَمَاتِيْ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ: بگو نماز، تمامی اعمالم و زندگی و مرگ من برای خداست که پروردگار جهانیان است.» کامل‌ترین تعبیر درباره زندگی به خاطر خداست و افراد زیرکی که تمام کارهای خود را جهت رضای خداوند انجام می‌دهند، آن را سرلوحه زندگی خود قرار می‌دهند.

۱۷- **گزینه ۴** هر انسانی با اندکی تأمل متوجه می‌شود که در ذات خود در جست‌وجوی سرچشمه خوبی‌ها و زیبایی‌هاست و تا به آن منبع و مبدأ نرسد، آرامش نیافته و از پای نخواهد نشست.

نتیجه این تأمل این است که تنها تقرب و نزدیکی به خدای بزرگ (قرب الهی) می‌تواند مقصد و غایت نهایی (غایت‌اعلی) انسان باشد.

توجه رسیدن به منبع زیبایی و نیکی، آرامش‌بخش روح انسان است، نه صرفاً حرکت به سوی آن، پس گزینه (۳) نمی‌تواند درست باشد.

۱۸- **گزینه ۴** در پس خلقت تک‌تک موجودات جهان هدفی وجود دارد؛ زیرا خالق آن‌ها خدای حکیم است؛ یعنی خدایی که هیچ کاری را بی‌بهره انجام نمی‌دهد. (پس عبث‌بودن از خلقت موجودات نفی می‌شود). قرآن کریم بر این نکته تأکید می‌کند و آفرینش جهان را «حق» می‌داند: ﴿مَا خَلَقْنَاهُمَا اِلَّا بِالْحَقِّ﴾

توجه قطعاً در برخی برنامه‌های مخلوقات برای خود دارند (در واقع بیشتر منظور انسان است)، بهبودگی‌هایی وجود دارد و این مورد ربطی به حکمت خداوند ندارد.

۱۹- **گزینه ۴** خداوند سرچشمه زیبایی‌ها و خوبی‌هاست و انسان به میزانی که زیبایی‌ها و خوبی‌ها را کسب کند (**عَلَّتْ / متبوع**)، به خدا نزدیک‌تر می‌شود (**معلول / تابع**).

البته نزدیکی و تقرب به خداوند، نزدیکی مکانی و ظاهری نیست، بلکه یک نزدیکی حقیقی است، همان‌طور که دوری از او هم بدترین نوع دوری است.

توجه در سؤال بیان شده است که نیمه دیگر حقیقی‌بودن نزدیکی به خدا چیست، پس معنای خود این نزدیکی را نخواست است (نادرستی ۲) و از دوری از خداوند صحبت می‌کند.

۲۰- **گزینه ۲** در توضیح تفاوت هدف انسان با سایر موجودات (گیاه و حیوان) به این موارد توجه داشته باشید:

- انسان دارای روحیه‌ای بی‌نهایت‌طلب است و به دنبال چیزی است که هرگز پایان نمی‌پذیرد و تمام نمی‌شود. این انسان بی‌نهایت‌طلب در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف است (انتخاب مداوم و پیوسته)؛ هدف‌هایی پایان‌ناپذیر و تمام‌نشدنی.
- انسان مجموعه‌ای فراوان از استعداد‌های مادی و معنوی است و به همین دلیل

به دنبال انتخاب هدف‌هایی است که از طریق آن، استعداد‌های گوناگون خودش را به کمال برساند.

۲۱- **گزینه ۱** بیت «ای عقل تو به باشی در دانش و در بینش / یا آن‌که به هر لحظه صد عقل و نظر سازد؟» در قالب پرسش، به برتری خداوند بر همه چیز اشاره می‌کند و بر این اساس خداوند را به عنوان برترین هدف معرفی می‌کند.

آیه «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة: هر کس نعمت و پاداش دنیا را بخواهد، نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد خداست.» نیز خدا را برترین هدف دانسته و توصیه می‌کند هر کس در پی نعمت دنیا و آخرت با هم است، تنها می‌تواند آن را نزد خداوند و با انتخاب او به دست آورد و قطعاً کسی که چنین انتخابی دارد، زیرک و باهوش (باذکوات) است، زیرا با یک تیر چند نشان می‌زند.

۲۲- **گزینه ۳** وقتی به دنیای انسان‌ها می‌نگریم (در مواجهه اولیه)، با دنیای حیرت‌انگیزی مواجه می‌شویم؛ چنان اختلافی در هدف‌ها وجود دارد که ابتدا سردرگم می‌شویم که به راستی، «کدام انتخاب درست و همسو با میل بی‌نهایت‌طلب و استعداد‌های فراوان مادی و معنوی انسان است؟»

۲۳- **گزینه ۲** هر کس با بینش و نگرش خاص خود به سراغ هدفی می‌رود. اگر کسی چنین بیندیشد که کمک به دیگران ارزشمند است و می‌تواند روحیه بی‌نهایت‌طلب او را سیراب کند و پاسخگوی استعداد‌های گوناگونش باشد، می‌کوشد به دیگران کمک کند.

قرآن کریم می‌فرماید: «و آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند و مؤمن باشد، پاداش داده خواهد شد.» پس ایمان در کنار تلاش برای آخرت لازم است تا فرد به پاداش آخرت برسد.

۲۴- **گزینه ۱** در انتخاب اهداف فرعی، مهم این است که آن‌ها را به جای هدف اصلی قرار ندهیم و آن‌قدر به آن‌ها دل نبندیم که مانع ما در رسیدن به اهداف اصلی شوند و از رفتن به سوی کمالات بازدارند.

پس عدم التزام (پایبندی) به این موارد، باعث دوری انسان از اهداف اصلی (اخروی) که پایان‌ناپذیرند می‌شود: «آن‌چه نزد خداست، بهتر و پایدارتر است.»

توجه هدف‌های اصلی و فرعی، هر دو خوب هستند و برای زندگی ما ضروری می‌باشند، پس چون در گزینه‌های (۳) و (۴) گفته شده «اهداف فرعی و غیرضروری، نادرست است.»

۲۵- **گزینه ۴** قرآن کریم می‌فرماید: «آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند و مؤمن باشد، پاداش داده خواهد شد.» پس نتیجه طلب سرای آخرت و ایمان‌داشتن، اگر با «سعی و کوشش» همراه باشد (رکن دیگر)، بهره‌مندی از پاداش می‌باشد.

۲۶- **گزینه ۳** با توجه به آیات قرآن کریم، ویژگی کسانی که دنیا و آخرت را با هم از خداوند می‌خواهند این است که خواستار دوری از آتش دوزخ هستند که این موضوع در آیه ۲۰۱ سوره بقره آمده است.

ترجمه آیه ۱۰۲ سوره بقره: «و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار.»

و خداوند در آیه بعد (۲۰۲ بقره)، به آن‌ها این‌گونه نوید می‌دهد که: «اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند و خداوند سریع‌الحساب است.»

۲۷- **گزینه ۱** خداوند در آیه ۱۸ سوره اسراء می‌فرماید: «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خوارگی و سرافکندگی در آن وارد شود.»

توجه در گزینه (۴) گرچه قسمت اول و دوم کاملاً با هم مرتبط هستند، اما این گزینه در ارتباط با جمله صورت سؤال که بخشی از ترجمه آیه ۸۱ سوره اسراء را نشان می‌دهد، نیست و مربوط به آیه ۲۰۰ سوره بقره است.

۲۸- گزینه ۴ افراد زیرک با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی خود هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم از آن جایی که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا (لله) انجام می‌دهند، جان و دل (نه جسم و جان!) خود را به او نزدیک‌تر کرده و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند (ثمره).

۲۹- گزینه ۳ برای انتخاب درست هدف‌ها نیازمند معیار و ملاک هستیم؛ معیاری که بتوانیم به وسیله آن، هدف‌های همسو با «میل بی‌نهایت‌طلب» و «استعدادهای متنوع» انسان را مشخص کنیم. در این صورت، هدف‌های زندگی را به درستی انتخاب کرده و عمر خود را برای رسیدن به آن‌ها صرف خواهیم کرد. خدای رحیم و مهربان که از خود ما به نیازهای ما آگاه‌تر (اعلم) است، در این مورد ما را راهنمایی کرده و معیار انتخاب هدف را مشخص فرموده و آثار و نتایج آن را نیز یادآور شده است.

۳۰- گزینه ۲ خداوند در آیه ۶۰ سوره قصص: «آن‌چه به شما داده شده، کالای زندگی دنیا و آرایش آن است و آن‌چه نزد خداست، بهتر و پایدارتر است؛ آیا اندیشه نمی‌کنید؟» به «کالای زندگی دنیا»، به عنوان اهداف فرعی و پایان‌پذیر و به «آن‌چه نزد خداست»، به عنوان اهداف اصلی (اخروی) که پایان‌ناپذیر هستند اشاره کرده و در پایان با طرح یک پرسش انکاری «آیا اندیشه نمی‌کنید؟» انسان را به تفکر در مورد ماهیت اهداف فرامی‌خواند.

نکته

حتی اگر ادامه آیه را که به تفکر فرامی‌خواند، حفظ نباشید، با توجه به این‌که در این آیه اهداف اصلی و فرعی (اخروی و دنیوی) در کنار هم توضیح داده شده، پس می‌توانید پاسخ را پیدا کنید.

۳۱- گزینه ۳ مولانا در کتاب «فیه ما فیه» درباره هدفمندی خلقت انسان و اهمیت شناخت آن می‌گوید: «در عالم یک چیز است که آن فراموش‌کردنی نیست، اگر جمله چیزها را فراموش کنی و آن را فراموش نکنی، تو را باک نیست (برعکس گزینه (۱) که نادرست است.) و اگر جمله را به جای آری و آن را فراموش کنی، هیچ نکرده باشی؛ ...» (یعنی اگر هدف خلقت را شناسی، همه کارها بیهوده بوده و انگار هیچ کاری نکرده‌ای).

امام علی علیه السلام فرمود: «ای مردم ... هیچ کس بیهوده آفریده نشده تا خود را سرگرم کارهای لهو کند ...»

پس بیهوده آفریده‌نشدن و هدفمندی خلقت انسان علت سلب «سرگرم‌شدن او به کارهای لهو» است (علت سلبی).

۳۲- گزینه ۴ حضرت علی علیه السلام می‌فرماید: «ای مردم ... هیچ کس بیهوده آفریده نشده تا خود را سرگرم کارهای لهو کند و او را به خود وانگذاشته‌اند تا به کارهای لغو و بی‌ارزش بپردازد.» با توجه به این سخن، اگر انسان را به خود وامی‌گذاشتند، جای آن داشت که به کارهای لغو و بی‌ارزش بپردازد.

گیاهان و حیوانات هدف‌های محدودی دارند و به همین دلیل وقتی به سرحدی از رشد و کمال برسند، متوقف می‌شوند؛ چنان‌که گویی راهشان پایان یافته است؛ برخلاف انسان که دارای روحیه‌ای بی‌نهایت‌طلب است و به دنبال چیزی است که هرگز پایان نمی‌پذیرد و تمام نمی‌شود. (گیاه این ویژگی، یعنی جست‌وجوگری برای آن‌چه بی‌پایان است را ندارد.)

جهان هدفمند

در خلقت تک تک موجودات این جهان هدفی وجود دارد (نتیجه یا معلول)؛ زیرا خالق جهان خدایی حکیم است (علت)، یعنی خدایی که هیچ کاری را بیهوده (عبث) انجام نمی دهد.

آیات ۳۸ و ۳۹ سورة دخان

موضوع آیات: هدفمندبودن جهان آفرینش

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَمَا بَيْنَهُمَا لِأَعِيبٍ
مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ

و ما آسمان ها و زمین
و آنچه بین آن هاست را به بازیچه نیافریدیم،
آن ها را جز به حق خلق نکردیم.

مفهوم آیات: حق بودن آفرینش آسمان ها و زمین به معنای هدفدار بودن خلقت آن هاست. (برنامه حساب شده)

پیام های آیات:

- جهان آفرینش بی هدف، بیهوده و عبث نیست. ﴿ما خلقنا... لا عیب﴾
- آفرینش جهان هدفمند است. «بالحق» (هرگاه در آیات قرآن، کلمه حق همراه با فعل «خلق» و مشتقات آن بیاید، به معنای هدفمندی است).
- هر موجودی در جهان:
 - به سوی هدف حکیمانه ای در حرکت است.
 - بر اساس برنامه حساب شده ای به این جهان، گام نهاده است.

حدیث مرتبط: ای مردم ... هیچ کس بیهوده آفریده نشده تا خود را سرگرم کارهای لهو کند و او را به خود وانگذاشته اند تا به کارهای لغو و بی ارزش بپردازد. (این حدیث نیز بر هدفمندی آفرینش انسان تأکید دارد.)

آیه مرتبط: أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ
(این آیه نیز عبث آفرینی را از خلقت انسان دور می داند). (درس ۵، دهم)

هدفمندی آفرینش انسان

انسان نیز مانند موجودات دیگر، از قاعده کلی هدفمندی جهان جدا نیست و بی شک هدفی از آفرینش او وجود داشته است و گام نهادن انسان در این دنیا، فرصتی است که برای رسیدن به آن هدف به او داده شده است. خداوند انسان را برای هدف و کار خاصی در عالم آفریده است و اگر ما بگوییم آن کاری که خدا ما را برای آن آفریده نمی کنم، اما چندین کار دیگر انجام می دهیم، بی فایده است و ما را به سعادت نخواهد رساند؛ زیرا آدمی برای آن کارهای دیگر آفریده نشده است.

(مولوی می گوید: پس آدمی در این عالم برای کاری آمده است و مقصود آن است، چون آن نمی گزارد، پس هیچ نکرده باشد. اگر تو گویی اگر چه آن کاری که خدا مرا برای آن آفریده نمی کنم، در عوض، چندین کار دیگر انجام می دهیم، گویم آدمی را برای آن کارهای دیگر نیافریده اند.)

حدیث حضرت علی

موضوع حدیث: هدفمندبودن آفرینش انسان

ای مردم ... هیچ کس بیهوده آفریده نشده تا خود را سرگرم کارهای لهو کند و او را به خود وانگذاشته اند تا به کارهای لغو و بی ارزش بپردازد.

زمان بیان حدیث: حضرت علی رضی الله عنه هرگاه که مردم را موعظه می کرد، معمولاً سخن خود را با این عبارات آغاز می کرد.

مفهوم حدیث: انسان نباید کارهای بی ارزش و بیهوده انجام دهد.

پیام های حدیث:

۱ خداوند حکیم است و بنابر حکمت خدا، انسان بیهوده آفریده نشده تا مشغول کارهای بیهوده و لهو باشد.

۲ انسان ها نباید به کارهای بی ارزش بپردازند، چون به خود واگذار نشده اند.

آیه مرتبط: وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِأَعِيبٍ مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ.
(بیانگر هدفمندبودن آفرینش جهان است.)

تفاوت هدف انسان و دیگر موجودات

جهان، مانند حیوانات و گیاهان، تفاوت هایی وجود دارد.

- این تفاوت ها** ← ویژگی های خاص انسان
بازمی گردد به ← تمایز او از سایر موجودات

مقایسه هدف انسان با دیگر آفریده ها

<p>انسان: انتخاب هدف در انسان به صورت اختیاری است. انسان خود باید:</p> <ul style="list-style-type: none"> هدف از خلقت خود را بشناسد (قدرت تفکر). آن را انتخاب کند (قدرت اختیار). به سوی آن گام بردارد. <p>گیاهان: به صورت طبیعی به سوی هدف خود پیش می روند.</p> <p>حیوانات: به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت می کنند.</p>	<p>۱- چگونگی انتخاب هدف</p>
<p>انسان: مجموعه ای فراوان از استعداد های مادی و معنوی است (علت).</p> <p>در نتیجه به دنبال انتخاب هدف هایی است که از طریق آن، استعداد های گوناگون خویش را به کمال رساند (معلول).</p> <p>گیاهان و حیوانات: استعداد های محدود مادی دارند.</p>	<p>۲- استعدادها</p>
<p>انسان: دارای روحیه ای بی نهایت طلب است و به دنبال چیزی است که هرگز پایان نمی پذیرد و تمام نمی شود (علت). نتیجه این که:</p> <p>در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف هایی پایان ناپذیر و تمام نشدنی (افول ناپذیر) است (معلول).</p> <p>گیاهان و حیوانات: هدف های محدودی دارند و هنگامی که به رشد و کمال مشخصی می رسند (سرحدی از رشد و کمال)، متوقف می شوند؛ گویی راهشان پایان یافته است.</p>	<p>۳- نوع خواسته ها و اهداف</p>

اختلاف در انتخاب هدف توسط انسان ها

بین هدف های انسان ها اختلافی های زیادی وجود دارد.

منشأ این اختلاف ها در انتخاب هدف، تفاوت در نوع نگاه و اندیشه انسان است.

مثال اگر کسی چنین بیندیشد که کمک به دیگران ارزشمند است و می تواند روحیه بی نهایت طلب او را سیراب کند و پاسخگوی استعداد های گوناگونش باشد، می کوشد به دیگران کمک کند.

کسی که فکر می کند با داشتن شهرت می تواند به این نتایج برسد، همه زندگی خود را در مسیر رسیدن به شهرت قرار می دهد.

نتیجه هر کس با بینش و نگرش خاص خود به سراغ هدفی می رود.

معیارهای انتخاب هدف‌های اصلی

انسان برای انتخاب هدف‌های اصلی زندگی‌اش، نیازمند معیار است.

دلیل نیاز داشتن به معیار:

با توجه به تفاوت نگاه و اندیشه انسان‌ها، برای این‌که بتوانیم با نگاهی درست، هدف‌های خود را انتخاب کنیم، نیازمند معیار و ملاک هستیم.

ویژگی‌های معیار مناسب:

معیار باید بتواند هدف‌های همسو با:

۱ میل بی‌نیازیت طلب

۲ استعداد‌های متنوع انسان را مشخص نماید.

با معیار درست، هدف‌های زندگی را به درستی انتخاب خواهیم کرد و عمر خود را برای رسیدن به آن‌ها صرف خواهیم کرد (درک هدف زندگی).

تعیین‌کننده معیار:

خدای رحیم و مهربان که از همه به ما مهربان‌تر و از خود ما به نیازهای ما آگاه‌تر است، در این مورد ما را هدایت و راهنمایی کرده و معیار انتخاب هدف را مشخص فرموده و آثار و نتایج آن را نیز یادآور شده است.

انواع هدف انسان

هدف‌های انسان به دو دسته پایان‌پذیر و پایان‌ناپذیر تقسیم می‌شوند:

۱. هدف‌ها و دلبستگی‌های محدود و پایان‌پذیر (دنیاطلبی)

ویژگی‌های این اهداف:

۱ باید هدف فرعی زندگی انسان باشند.

۲ رسیدن به آن‌ها احتمالی و براساس خواست الهی است.

۳ پایان‌پذیر و موقتی هستند.

۴ به آن‌ها اهداف «دنیوی» نیز گفته می‌شود.

۵ در صورتی که هدف اصلی قرار گیرند مانع رسیدن به آخرت نیکو می‌شوند.

۶ هر چند نباید اصل قرار گیرند ولی وجودشان برای زندگی ما خوب و

ضروری است.

۷ باید توجه کنیم که برای رسیدن به آن‌ها مرتکب گناه نشویم و آن‌قدر

سرگرم آن‌ها نباشیم که از زیبایی‌های پایدار بازمانیم.

آیه ۱۸ سوره اسراء

موضوع آیه: هدف‌ها و دلبستگی‌های محدود و پایان‌پذیر (دنیاطلبی)

آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که خواهیم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خواری و سرافکندگی در آن وارد شود.

مفهوم آیه: برخی هدف‌ها تنها پاسخگوی برخی از استعداد‌های مادی ما هستند؛ اگر کسی این هدف‌ها را به عنوان هدف اصلی برگزیند، ممکن است به مقداری از آن برسد.

پیام‌های آیه:

۱ دنیا و اهداف آن زودگذر است.

۲ دستیابی دنیاطلبان به نعمت‌های دنیا، احتمالی است و بستگی به اراده خداوند دارد.

۳ انسان، با اراده خلق شده و در انتخاب آزاد است، ولی اراده الهی اصل است.

۴ بهره‌مندی از خواسته‌های دنیا برای دنیاطلبان با هم متفاوت است و به خواست الهی بستگی دارد.

۵ دنیاطلبان و صاحبان اهداف مادی، شاید به مقداری از نام و نان برسند، ولی قیامتشان تباه است.

۶ سرانجام دنیاطلبی، خواری و سرافکندگی و آتش دوزخ است.

مفاهیم مرتبط: اراده و خواست الهی در این آیه به «قضای الهی» اشاره می‌کند. (درس ۵، دوازدهم)

آیه مرتبط: «کسانی که زندگی دنیا و تجملات آن را بخواهند، حاصل کارهایشان را در همین دنیا به آنان می‌دهیم و کم و کاستی نخواهند دید، اما اینان در آخرت جز آتش دوزخ ندارند...» (براساس سنت امداد الهی، دنیاطلبان نیز به خواسته‌های دنیایی خود می‌رسند ولی این رسیدن سبب می‌شود که آخرتی دردناک داشته باشند). (درس ۶، دوازدهم)

آیه ۲۰۰ سوره بقره

موضوع آیه: هدف‌ها و دلبستگی‌های محدود و پایان‌پذیر (دنیاطلبی)

بعضی از مردم می‌گویند: خداوندا به ما در دنیا نیکی عطا کن. ولی در آخرت هیچ بهره‌ای ندارند.

مفهوم آیه: اگر کسی فقط هدف‌های پایان‌پذیر مادی را انتخاب کند، در پایان ضرر و زیان آن را خواهد دید.

پیام‌های آیه:

۱ اگر هدف‌های دنیوی اصل قرار گیرد، مانع رسیدن به هدف‌های اخروی می‌شود.

۲ عدم بهره‌مندی از نعمت‌های اخروی، پیامد اصل قراردادن اهداف دنیوی است.

۲. هدف‌ها و دلبستگی‌های محدود و پایان‌ناپذیر (آخرت‌خواهی)

ویژگی‌های این اهداف:

۱ باید هدف اصلی زندگی انسان باشند.

۲ به آن‌ها اهداف «اخری» نیز گفته می‌شود.

۳ برای زندگی ضروری هستند.

۴ پایان‌ناپذیر و همیشگی هستند.

۵ منافاتی با بهره‌مندی از دنیا و اهداف دنیایی ندارند.

۶ رسیدن به آن‌ها با تلاش و ایمان، قطعی است.

آیه ۱۹ سوره اسراء

موضوع آیه: هدف‌ها و دلبستگی‌های پایان‌ناپذیر (آخرت‌خواهی)

و آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند و مؤمن باشد، پاداش داده خواهد شد.

مفهوم آیه: دستیابی به پاداش، برای مؤمنی که آخرت را بخواهد و برای رسیدن به آن تلاش کند، قطعی است.

پیام‌های آیه:

۱ آخرت، بدون تلاش به دست نمی‌آید.

۲ شرط دستیابی به سعادت اخروی سه چیز است: (۱) طلب آخرت (۲) ایمان (۳) تلاش.

۳ پاداش خداوند بهره مؤمنانی است که در طلب آخرت باشند و برای آن تلاش و کوشش کنند.

آیه ۲۰۱ سوره بقره

موضوع آیه: هدف‌ها و دلبستگی‌های پایان‌ناپذیر (آخرت‌خواهی)

و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار.

مفهوم آیه: اصل قرار گرفتن هدف‌های اخروی، مانع بهره‌مندی انسان از نعمت‌های دنیایی نمی‌شود.

پیام‌های آیه:

۱ دنیا و آخرت با هم منافاتی ندارند، به شرط آن‌که انسان به دنبال حسنه و نیکی باشد.

۲ رفاه در دنیا هم بد نیست، بلکه زندگانی نیکوی دنیوی، مطلوب نیز هست.

آیه ۲۰۲ سوره بقره

موضوع آیه: هدف‌ها و دل‌بستگی‌های پایان‌ناپذیر (آخرت‌خواهی)

اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند و خداوند سریع‌الحساب است.

مفهوم آیه: بهره‌مندی از نعمت‌های الهی در آخرت (معلول) عمل خود انسان‌ها است (علت).

مخاطبان آیه: کسانی هستند که در آیه ۲۰۱ سوره بقره معرفی شدند: «آن‌ها که می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار.»

پیام آیه: سرعت در حسابرسی، یک امتیاز است و خداوند پاداش کسانی که هدف اصلی خود را بهره‌مندی از نعمت‌های اخروی قرار داده‌اند، سریع می‌دهد.

نکته

برنامه‌ریزی انسان باید دربرگیرنده اهداف اخروی و اهداف دنیوی باشد و به گونه‌ای تنظیم شود که اهداف اخروی اصل قرار گیرند و هدف‌های دنیوی فرع و تابع آن‌ها باشند.

شناخت ماهیت اهداف دنیوی و اخروی

آیه ۶۰ سوره قصص

موضوع آیه: معیارهای انتخاب هدف‌های اصلی انسان‌ها

آن‌چه به شما داده شده، کلاهی زندگی دنیا و آرایش آن است و آن‌چه نزد خداست بهتر و پایدارتر است؛ آیا اندیشه نمی‌کنید؟

مفهوم آیه: اهداف اخروی پایان‌ناپذیرند و اهداف دنیوی پایان‌پذیرند.

پیام‌های آیه:

۱ ثروت و دارایی دنیایی خود را محصول تلاش و زرنگی خویش نپنداریم که هر چه هست از خداوند است.

۲ نعمت‌های دنیوی، محدود است؛ ولی پاداش الهی، نامحدود و غیر قابل تصور است.

۳ آخرت بر دنیا برتری دارد.

برترین هدف

ویژگی‌های برترین هدف:

۱ بهترین پاسخ را به دو ویژگی «بی‌نهایت‌طلبی» و «متنوع بودن استعدادها» انسان می‌دهد.

۲ همه استعدادها متنوع ما را در بر می‌گیرد و در جایی متوقف نمی‌شود.

۳ دربردارنده هدف‌های دیگر است و رسیدن به آن برابر با دستیابی به سایر اهداف می‌باشد.

۴ هر چه برتر و جامع‌تر باشد، هدف‌های بیشتری را در درون خود جای می‌دهد.

۵ مصداق این مصراع از شعر مولوی است: «چون که صد آمد نود هم پیش ماست».

۶ انتخاب آدم‌های زیرک و هوشمند این‌گونه است که می‌خواهند «با یک تیر چند نشان بزنند».

خداوند برترین هدف:

انسان با اندکی تأمل درمی‌یابد که:

- در ذات خود در جست‌وجوی سرچشمه خوبی‌ها و زیبایی‌هاست (فطرت خداجو).
- تا به آن منبع نرسد، آرامش نیافته و از پای نخواهد نشست.
- خداوند، خالق همه کمالات و خوبی‌هاست و هر کمال و خوبی از او سرچشمه می‌گیرد و در جهان گسترده می‌شود.

او خود نامحدود است و کمالات و خوبی‌هایش حد و اندازه ندارد.

نتیجه تقرب و نزدیکی به خدای بزرگ، برترین هدف انسان است، زیرا او تنها کسی است که می‌تواند:

۱ روح پایان‌ناپذیر انسان را سیراب کند.

۲ زمینه شکوفاشدن استعدادهای متنوع مادی و معنوی انسان را فراهم آورد.

ماهیت تقرب به خداوند نزدیکی و تقرب به خداوند، مکانی و ظاهری نیست، بلکه یک نزدیکی حقیقی است.

خدا سرچشمه زیبایی‌ها و خوبی‌هاست و انسان‌ها به میزانی که زیبایی‌ها و خوبی‌ها را کسب کنند به خدا نزدیک‌تر می‌شوند.

دوری از خدا هم بدترین نوع دوری است.

زیرک‌ترین افراد (مؤمنان) با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی خود هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم از آن جایی که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند.

آیه ۱۳۴ سوره نساء

موضوع آیه: تقرب و نزدیکی به خدای بزرگ، برترین هدف است.

مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. هر کس نعمت و پاداش دنیا را بخواهد نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد خداست.

مفهوم آیه: بهره‌مندی از نعمت‌های دنیا و آخرت، معلول تقرب به خدا است.

پیام‌های آیه:

۱ دنیا و آخرت، همه به دست خداست، پس اگر دنیا هم می‌خواهیم، از خدا بخواهیم، که همه‌چیز به دست اوست.

۲ مؤمنانی که از خداوند، هم دنیا و هم آخرت را طلب کنند، برنده‌اند.

۳ رسیدن به آخرت نیکو دربرگیرنده نعمت‌های دنیایی نیز هست.

۴ زیرک‌ترین افراد (مؤمنان) با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی خود هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم از آن جایی که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند.

۵ خواستن نعمت‌های دنیایی منافاتی با آخرت‌گرایی ندارد.

مفهوم مرتبط: با یک تیر، چند نشان زدن

نکته

«تقرب به خداوند» به همان میزان که بزرگ و ضامن خوشبختی ماست، همت بزرگ و اراده محکم می‌طلبد.

شعر مولانا

موضوع شعر: تقرب و نزدیکی به خداوند، برترین هدف است.

ای دوست شکر بهتر یا آن که شکر سازد؟ خوبی قمر بهتر یا آن که قمر سازد؟

ای باغ تویی خوش‌تر یا گلشن گل‌در تو؟ یا آن که برآرد گل، صد نرگس تر سازد؟

ای عقل توبه‌بازی در دانش و در بینش؟ یا آن که به هر لحظه صد عقل و نظر سازد؟

پیام‌های شعر:

۱ خداوند خالق همه خوبی‌ها و زیبایی‌هاست و نزدیکی به او برترین هدف زندگی می‌باشد.

۲ انتخاب خداوند به عنوان برترین هدف سبب رسیدن انسان به هدف‌های دیگر هم می‌شود.

۳ انسان زیرک و باهوش، خدا را به عنوان هدف اصلی خود انتخاب می‌کند.

آیه مرتبط: فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

(این آیه نیز خداوند را برترین و جامع‌ترین هدف می‌داند.)

آیه ۱۶۲ سوره انعام

موضوع آیه: زندگی برای خدا

بگو نمازم، تمامی اعمالم و زندگی و مرگ من، برای خداست که پروردگار جهانیان است.	قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
---	---

مفهوم آیه: وقتی هدف تقرب به خدا باشد، تمام کارهای انسان در آن جهت قرار می‌گیرد.

پیام‌های آیه:

- ۱ از آن‌جا که خداوند پروردگار جهانیان است (عَلَّتْ)، پس همه کارها و اعمالمان باید در جهت کسب رضای او باشد (معلول).
- ۲ راه و روش و هدف خود را در برابر راه‌های انحرافی، با صراحت و افتخار اعلام کنیم.
- ۳ با آن‌که نماز، جزء عبادات است، ولی جدا ذکر شده تا اهمیت آن را نشان دهد.
- ۴ آن‌گونه که در نماز قصد قربت می‌کنیم، در هر نفس کشیدن و زنده‌بودن و مردن هم می‌توان قصد قربت کرد.
- ۵ مهم آن است که مرگ و حیات انسان برای خدا و در راه خدا باشد.

مفاهیم مرتبط: ۱ توحید در ربوبیت با توجه به عبارت ﴿رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ (درس ۲، دوازدهم)

۲ اخلاص در بندگی (درس ۳، دوازدهم)

نکته امیرالمؤمنین علی علیه السلام نمونه بارز کسی است که هدف خود را تقرب به خدا قرار داده بود. ایشان رشد و تکامل خود را زیر نظر و با تربیت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله آغاز کرد و جلوه‌گاه همه کمالات و زیبایی‌ها شد. ایشان در میدان علم و دانش، رشادت و جنگاوری، سخنوری و خطابه، مهربانی و دوستی، پهلوانی و جوانمردی، نیایش و عبادت، حق‌طلبی و عدالت، پس از رسول خدا بی‌نظیر است.